

Received: 27 January 2020

Revised: 28 March 2020

Accepted: 2 May 2020

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์)
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

THE DEVELOPMENT OF PRINTMAKING INSTRUCTIONAL MODEL
BY APPLYING COOPERATIVE LEARNING TECHNIQUE TO IMPROVE
ART SKILLS: THE STUDY OF ARTS (VISUAL ARTS),
PRATHOMSUKSA 5

กฤษณ์ จันทร์ทับ¹Krist Chantab¹

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ 2) เพื่อร่างรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 29 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนผาสุภมณีจักรมิตรภาพที่ 116 นครปากเกร็ด 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะ

¹ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผาสุภมณีจักรมิตรภาพที่ 116 นครปากเกร็ด 2

Senior Professional Level Teachers, PhasukManichakMittraphap located No. 116, Nakhon Pak Kret 2 School

ทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) แบบประเมินความเหมาะสม 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบประเมินทักษะทางศิลปะ และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การจัดการเรียนควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้มีเวลาในการทำกิจกรรม และให้เพื่อนที่มีความรู้ความสามารถช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่อ่อนกว่า เพื่อเป้าหมายของการทำงานกลุ่ม 2) การร่างรูปแบบการเรียนรู้ ใช้รูปแบบ “PLCA Model” การตรวจสอบรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การทดสอบค่าประสิทธิภาพขั้นทดลองภาคสนาม มีประสิทธิภาพ 80.20/80.33 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ได้ค่าประสิทธิภาพ 83.03/84.02 4) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ (1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) การประเมินทักษะทางศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์; การเรียนแบบร่วมมือ; ทักษะทางศิลปะ

Abstract

The development of this instructional model aims to 1) review the background information and the demand on the development of art learning (visual arts) by applying cooperative learning to enhance art skills 2) design printmaking instructional model by applying cooperative learning approach to promote art skills in the study of visual arts in PrathomSuksa 5 3) try using printmaking instructional model by applying cooperative learning approach to enhance art skill the study of visual arts in PrathomSuksa 5 4) evaluate and improve printmaking instructional model by applying cooperative learning approach to enhance art skill the study of visual arts in PrathomSuksa 5. The sample of the study was the group of students of PrathomSuksa 5/1 Class, PhasukManichakMittraphap located No. 116, Nakhon Pak Kret 2, in Semester 1 Academic Year 2019. The participants were randomly selected. The research instruments include: 1) questionnaire 2) printmaking instructional model by applying cooperative learning to promote art skills, art learning (visual arts), PrathomSuksa 5 3) assessment form 4) learning achievement test 5) art skill evaluation form and 6) questionnaire on satisfaction. Data was analyzed by applying percentage, mean, standard deviation, t-test dependent.

The research findings suggested that: 1) The cooperative learning should be promoted as a teaching method for learning visual arts so that the learners have adequate time for doing activities. Also, this approach might allow students with higher capacity to help those with lesser capacity which is one of the objectives of group learning. 2) For the design of the instructional model based on “PLCA Model”, the test result of the model was at high level. The developmental testing at tryout stage revealed that the efficiency was 80.20/80.33 3) The result of the model showed that the efficiency was at 83.03/84.02. 4) For the assessment and improvement of printmaking instructional model, (1) The comparison of learning achievement before and after the class indicated difference with statistical significance of .01. (2) The assessment of overall art skills revealed highest level. (3) The assessment of student’s overall satisfaction toward the instructional model was at high level.

Keywords: Printmaking instructional model; Cooperative learning; Art skill

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในการจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ดังนั้น ศิลปะ จึงช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพ ศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น ในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ในอนาคต (ชนิดา ปันณะสฤงฆ์, 2554)

การเรียนรู้ศิลปะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกอย่างอิสระของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นประถมศึกษา เด็กอยู่ในวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีความสามารถในการแสดงออกสูง จึงสมควรที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกทางศิลปะที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรให้มากที่สุด โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ในระดับศึกษานั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้มีทักษะด้านการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การสร้างสรรค์วัสดุสื่อผสม การรู้คุณค่า และความกลมกลืนทางทัศนศิลป์ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านการใช้ทักษะ รู้คุณค่าทางทัศนศิลป์ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ การสาธิตวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดอย่างอิสระ ให้กำลังใจสนับสนุน เพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งงานทัศนศิลป์เด็กเป็นการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งานตามธรรมชาติของเด็ก การแสดงออกทางทัศนศิลป์มีคุณค่าต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพหรือพลังในตัวเด็กที่จะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้และการประพฤติปฏิบัติที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาการของเด็ก เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเรียนรู้และจดจำสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จึงควรจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการสั่งสมประสบการณ์ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และการทดลองปฏิบัติการจัดการเรียนในรูปแบบร่วมมือโดยผ่านกิจกรรมภาพพิมพ์

การเรียนภาพพิมพ์เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความรู้สึกให้เกิดความกล้า อยากรู้ อยากรู้อยากทดลอง และสามารถช่วยกระตุ้นให้เด็ก ๆ เกิดจินตนาการเป็นภาพต่าง ๆ อีกทั้งการจัดกิจกรรมควรเป็นแบบร่วมกันเรียนรู้ ให้เด็กร่วมกันอย่างสนุกและเรียนรู้การทดลอง ค้นหาเทคนิคด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการปูพื้นฐานนิสัยให้เด็ก ๆ กล้าคิด กล้าลงมือทดลองทำงานภาพพิมพ์ด้วยวัสดุรอบตัวเป็นการนำสิ่งใกล้ตัวที่มีอยู่มาใช้ ให้เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (จุไรรัตน์ เล็กเจริญศรี, 2557)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ

2.2 เพื่อร่างรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.4 เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนผาสุกมณีจักรมิตรภาพที่ 116 นครปากเกร็ด 2 จำนวน 3 ห้อง นักเรียน 86 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนผาสุกมณีจักรมิตรภาพที่ 116 นครปากเกร็ด 2 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีจับฉลากห้องเรียน 1 ห้องเรียน ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 29 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 3) ทักษะทางศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กับกลุ่มทดลองใช้ระยะเวลาในการทดลอง 15 สัปดาห์ โดยใช้ 1 คาบ (60 นาที) ต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

3.4 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เนื้อหาสาระที่ 1 ทักษะศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ภาพพิมพ์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 11 เรื่อง คือ ความรู้พื้นฐาน การพิมพ์ภาพ การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ การพิมพ์ภาพจากนิ้วมือ การพิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์ การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการปะติดกระดาษ การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการแกะกระเบื้องยาง การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการชุบสีโปสเตอร์บนแผ่นพลาสติก การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการการเข้ดสีหมึกบนแผ่นพลาสติก การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการพิมพ์กดภายหลังกระดาษ การพิมพ์ภาพด้วยวิธีการผสม และการรู้คุณค่าผลงานภาพพิมพ์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) ร่างรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การนำไปใช้ (Implementation: I) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) การประเมินผล (Evaluation: E) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางศิลปะด้านภาพพิมพ์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อาภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.2 นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ตามความสามารถการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ฝึกทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมมาสู่ห้องเรียน นักเรียนจะได้ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ที่คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ

5.3 ครูได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะซึ่งจะช่วยให้พัฒนานักเรียนที่สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการเรียนภาพพิมพ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

5.4 โรงเรียนได้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียน ครูโรงเรียนอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยหรือการขยายผลองค์ความรู้ต่อไปได้

6. ผลการวิจัย

6.1 การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยสาระและกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกันมีความสอดคล้องกัน ทั้งการวาดภาพ การปั้น การพิมพ์ภาพ ดังนั้น จึงต้องใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ให้นักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเรียนรู้เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกันโดยสามารถที่จัดการเรียนรู้ได้ในครั้งเดียว รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ที่ให้เพื่อนที่มีความรู้ความสามารถทำการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่อ่อนกว่า เพื่อเป้าหมายของการทำงานกลุ่มร่วมกัน

6.2 การร่างรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้รูปแบบ “PLCA Model” ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ (Preparing: P) 2) ขั้นเรียนรู้สิ่งใหม่ (Learning: L) 3) ขั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning: C) 4) ขั้นประเมินผล (Assessing: A) ส่วนการตรวจสอบรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การทดสอบค่าประสิทธิภาพขั้นทดลองภาคสนามพบว่า มีประสิทธิภาพ 80.20/80.33 สามารถนำรูปแบบไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองขั้นต่อไป

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ค่าประสิทธิภาพ

83.03/84.02 จากการทำทดลองมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำทดลอง
ขั้นต่อไป

6.4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ
เพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 2) การประเมินทักษะทางศิลปะ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การประเมินความ
พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

7.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ

แนวทางการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษา
ศึกษาปีที่ 5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนในห้องเรียนรวม
ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีหลักสำคัญ คือ การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนในห้องเรียน
เพื่อให้สามารถเรียนรู้แบบร่วมมือกันได้อย่างยั่งยืนผ่านการทำกิจกรรมทางศิลปะ การเรียนรู้แบบร่วมมือ
นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้น แล้วยังสามารถ
ช่วยพัฒนานักเรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการ
ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก ดังนั้น ครูควรส่งเสริมนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา
ทักษะไปพร้อม ๆ กัน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูล
ข่าวสาร และการเรียนรู้ระหว่างบุคคล และแหล่งความรู้ที่มีส่วนร่วมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบส่งผล
ให้เกิดการประยุกต์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของเกอทล นิม (2554, น.29) กล่าวว่า กิจกรรม
ภาพพิมพ์ จะท้าทายให้เด็ก ๆ สนุกไปกับการสังเกต และทดลองเพื่อพลิกแพลงค้นหารูปแบบ จังหวะ และ
น้ำหนักของสีจนเกิดเป็นเทคนิคต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์

7.2 ผลการร่างรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะ
ทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาร่างองค์ประกอบรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบ
ร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ใช้รูปแบบ “PLCA Model” มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม
ก่อนการเรียน (Preparing: P) 2) ขั้นเรียนรู้สิ่งใหม่ (Learning: L) 3) ขั้นการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative
Learning: C) 4) ขั้นประเมินผล (Assessing: A) การประเมินความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบ

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงสุด เพราะผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบจากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ โดยเน้นให้มีการเรียนแบบร่วมมือซึ่งเป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และหลักการความคิดรวบยอด โดยมีครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของอภิรักษ์ จิตรกร (2559, น. 32) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ โดยให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีการช่วยเหลือให้เพื่อนเข้าใจ นักเรียนจะค้นหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสมาชิกในกลุ่ม และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้จัดการจัดการเรียนรู้ศิลปะ โดยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนในห้องเรียน มีหลักสำคัญคือ การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนในห้องเรียนรวม เพื่อให้สามารถเรียนรู้แบบร่วมมือกันได้อย่างยั่งยืนผ่านการทำกิจกรรมทางศิลปะ

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ “PLCA Model” ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีชั้นการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning: C) มีความเหมาะสมสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนสาระทัศนศิลป์ มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ สาระทัศนศิลป์เป็นการเรียนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ การสร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ และสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมสามารถใช้เทคนิค วิธีการในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การหาประสิทธิภาพรูปแบบ “PLCA Model” ได้นำไปทดลองจำนวน 3 ครั้ง ผลการทดลองใช้พบว่า 1) แบบรายบุคคล นักเรียน 3 คน พบว่ารูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 61.97/78.89 2) การทดลองแบบกลุ่มเล็ก นักเรียน 9 คน พบว่ารูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 73.84/77.41 และ 3) การทดลองภาคสนาม นักเรียน 30 คน พบว่ารูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.20/80.33 แสดงว่ารูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองขั้นที่ 3 ต่อไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมพร้อมทั้งปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำมาทดลองกับนักเรียนจำนวน 3 ครั้ง เมื่อนำมาทดลองกับกลุ่มตัวอย่างมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.03/84.02 ผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลการประเมินในขณะที่ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ พบว่านักเรียนสามารถทำกิจกรรมในใบงานได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ใบงานได้เป็นอย่างดีทุกคน มีนักเรียนบางคนที่ทำใบงานไม่เสร็จเนื่องจากเกิดการเรียนรู้ได้ช้า อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำ แต่เป็นการสร้างความร่วมมือในการเรียนระหว่างเพื่อน ๆ ในกลุ่มทำให้นักเรียนมีการช่วยเหลือกัน เกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน รูปแบบของกิจกรรมจะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้โดยร่วมมือกันทำงานในกลุ่ม นักเรียนจะได้ใช้ความคิด แสดงความคิดของตนเองแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนต่างกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจจึงทำให้นักเรียนพัฒนากระบวนการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะทางสังคม เกิดการพัฒนาทักษะการคิด การตั้งคำถาม การแก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลรัตน์ ทองลอย (2561, น. 71) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดรูปแบบซินเนคติกส์ (Synectics) ร่วมกับแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะประดิษฐ์จากเศษวัสดุ จากการทดลอง 3 ครั้งกับกลุ่มทดลอง พบว่ามีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองในขั้นต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดของชัชยงค์ พรหมวงศ์ (2555, น. 8) ที่กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม โดยนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นที่ต้องการแก้ปัญหาจำนวน 3 ครั้ง เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ก่อนที่นำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

7.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ ในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถฝึกทักษะทางศิลปะได้จากการศึกษาจากรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ทำให้นักเรียนเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มโดยสมาชิกในกลุ่มได้ช่วยเหลือ บอกเทคนิคในการทดลอง รวมทั้งฝึกฝนเป็นหมู่คณะ ทำให้เกิดความสามัคคี

ในกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนมีความกระตือรือร้นและสนใจการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ และศึกษาหาความรู้จากการปฏิบัติภาพพิมพ์จริง ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์ภาพพิมพ์ ฝึกหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดาพร ชวรุ่ง (2555, น. 65) ได้วิจัยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ เรื่อง เส้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

7.4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

7.4.1 จากการทดลองพบว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.03 และหลังเรียนเท่ากับ 25.21 และเมื่อนำเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพบว่า คะแนนหลังการใช้รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน สามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนามีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามที่กำหนดในกิจกรรม เพื่อศึกษาให้เข้าใจเนื้อหาภาพพิมพ์ นักเรียนจะได้ใช้ความคิดและต้องมีการปฏิบัติด้วย แล้วจึงแสดงความคิดของตนเองแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจจึงทำให้นักเรียนพัฒนากระบวนการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะทางสังคม รวมทั้งการจัดการ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้วิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่มุ่งเน้นนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้โดยตรงอย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลที่ชัดเจนในการพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจากการสรุปข้อมูล ได้พัฒนา รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ใช้รูปแบบ “PLCA Model” ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน เป็นการเตรียมความพร้อม และการวางแผนของนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนสนใจใส่ใจต่อบทเรียนนั้น เพราะความใส่ใจเป็นจุดเริ่มแรกที่จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะสังเกต และเรียนรู้จากบทเรียน 2) ขั้นเรียนรู้สิ่งใหม่ เป็นการใช้ความคิดไปด้วยกับสิ่งที่กำลังทำนั้น ๆ ข้อสำคัญ คือ ต้องใช้ความคิดให้เป็น การเรียนรู้ในทางจิตวิทยา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้าง

ถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

3) ขั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวทางในการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนตามความสามารถ การเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม เป็นรูปแบบจำลองของการอยู่ร่วมกันในสังคมมาสู่ห้องเรียน นักเรียนจะได้ฝึกกิจกรรมการอยู่ร่วมกันการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ และ 4) ขั้นประเมินผล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนตลอดเวลา มีจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลนั้น ไม่ใช่เฉพาะการนำผลการวัดไปตัดสินได้ตก แต่ควรนำผลการประเมินนี้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น เพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน การวัดผลและประเมินผลเพื่อดูว่านักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด ตอนใด แล้วครูผู้สอนพยายามสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ มีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด

7.4.2 ประเมินทักษะทางศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น เห็นได้จากนักเรียนมีการพัฒนาทักษะการพิมพ์ภาพ โดยผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ โดยไม่จำกัดเทคนิค โดยนักเรียนสามารถใช้เทคนิคที่หลากหลาย จากการทดลองพบว่า นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ได้อย่างสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์ ในการออกแบบผลงานภาพพิมพ์ให้ออกมามีความน่าสนใจ สีสันสวยงาม สอดคล้องกับแนวคิดของอ่ำไพ ตรีณสาร (2556, น. 2) นำเสนอว่า แนวความคิดที่จะพัฒนาทักษะทางศิลปะ ควรเปิดช่องให้นักเรียนใช้ความคิดที่หลากหลาย จะทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สามารถสรุปการเรียนรู้ และการรับรู้ได้ดียิ่งขึ้น

7.4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม รองลงมา คือ ครูส่งเสริมให้ทดลอง ทำงานในห้องเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาพพิมพ์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนจึงมีอิสระในการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนและความสามารถของตนเอง รวมทั้งมีการแนะนำจากเพื่อนที่มีความสามารถส่งผลทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ ได้สวยงาม บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของอภิรักษ์ จิตรกร (2559, น. 31) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ว่า เป็นการเรียนเป็นกลุ่มโดยให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ คือ การเรียนบทเรียนตามกำหนดและการช่วยเหลือให้เพื่อนเข้าใจบทเรียน ค้นหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อเพื่อนในกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลังจากผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ แล้วได้พบข้อควรปรับปรุง ให้มีความเหมาะสมในครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) ปรับปรุงเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 2) ปรับปรุงการเรียนแบบร่วมมือในขั้นตอนการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มควรมีการคละความสามารถ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตน และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

จากการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อาภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอน ส่วนประกอบที่เหมาะสมทั้งเนื้อหาและภาพ รวมทั้งการเพิ่มสาระเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือทำให้เกิดความสนใจต่อการเรียนรู้มากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้อาภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ เมื่อนำไปใช้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อาภาพพิมพ์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จำแนกเป็น 2 ลักษณะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ การนำรูปแบบการเรียนภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะทางศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรคำนึงถึงหลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

8.1.1 ควรศึกษารายละเอียด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือประกอบการใช้นวัตกรรม จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตามรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้

8.1.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้ โดยครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

8.2.1 เพื่อให้สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุล ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ให้ครอบคลุมในทุกด้าน

8.2.2 ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือประเมินสื่อที่นำมาใช้ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด

9. รายการอ้างอิง

- เกือกมล นิยม. (2554). *มากกว่าศิลปะ = More than art* ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักอักษรโรงเรียนรุ่งอรุณ.
- จุไรรัตน์ เล็กเจริญศรี. (2557). *การศึกษามลลัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD*. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์.
- ชนิดา ปันณะสฤกษ์. (2554). *แนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2555). *เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัชดาพร ชวรุ่ง. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง เส้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนหนองเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิไลรัตน์ ทองลอย. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามแนวคิดรูปแบบซินเนคติกส์ (Synectics) ร่วมกับแนวความคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะประดิษฐ์จากเศษวัสดุสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ศรีสะเกษ: โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ.
- อภิณภัฏ จิตรกร. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำไพ ติรณสาร. (2556). *ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.